

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

1. **Θέμα:** Ο περί της Πρόληψης και Διαχείρισης της Εισαγωγής και Εξάπλωσης Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών Νόμος του 2017.

2. **Εισαγωγή:** Το προτεινόμενο νομοθέτημα στοχεύει στην εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο του **Κανονισμού 1143/2014/ΕΕ**, ο οποίος ορίζει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο δράσης για πρόληψη, ελαχιστοποίηση και μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων της εισαγωγής και εξάπλωσης των χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΧΞΕ). Τέτοια είδη φυτών, ζώων, μυκήτων ή μικροοργανισμών εισβάλλουν και εξαπλώνονται σε περιοχές εκτός της φυσικής τους κατανομής, εξαιτίας της ανθρώπινης παρέμβασης, με σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην τοπική βιοποικιλότητα, στα οικοσυστήματα, στην οικονομία και στην ανθρώπινη υγεία. Ο Κανονισμός έχει άμεση εφαρμογή στα Κράτη Μέλη, δίνοντας τους όμως την ευχέρεια να ρυθμίζουν νομοθετικά σε εθνικό επίπεδο ζητήματα όπως ο καταμερισμός αρμοδιοτήτων σε εθνικές αρχές, το σύστημα αδειοδότησης κατά παρέκκλιση των περιορισμών που επιβάλλονται, τις επιθεωρήσεις και τις κυρώσεις. Ο Κανονισμός είναι ήδη σε ισχύ επομένως επείγει η προώθηση του προτεινόμενου νομοθετήματος.

3. **Περιγραφή των κύριων προνοιών του Κανονισμού:** Τη βάση του Κανονισμού συνιστά ο **Κατάλογος Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών Ενωσιακού Ενδιαφέροντος** που περιλαμβάνει είδη των οποίων οι σοβαρές δυσμενείς επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα της Ε. Ένωσης καταδεικνύονται μέσα από εκτιμήσεις κινδύνου και επιστημονική τεκμηρίωση. Τα είδη εγγράφονται στον Κατάλογο εφόσον πληρούν τα κριτήρια που ορίζει ο Κανονισμός, μέσω διαδικασίας αξιολόγησης στην οποία συμμετέχουν τα Κράτη Μέλη και η Ε. Επιτροπή.

Ο Κατάλογος εκδίδεται ως Εκτελεστικός Κανονισμός και θα αναθεωρείται με προσθήκη ή αφαίρεση ειδών που πληρούν τα κριτήρια, μέσω της διαδικασίας που ορίζει ο Κανονισμός. Ο πρώτος τέτοιος Κατάλογος (*Εκτελεστικός Κανονισμός 2016/1141*) δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 14 Ιουλίου 2016 και **αποτελείται από 37 είδη φυτών και ζώων**. Για τα είδη του Καταλόγου ισχύουν **περιορισμοί εισαγωγής, διατήρησης, εκτροφής, μεταφορά, διάθεσης στην αγορά/πώλησης, χρήσης, αναπαραγωγής/καλλιέργειας, ή απελευθέρωσής τους στο περιβάλλον**. Παρέκκλιση από τους περιορισμούς είναι δυνατή μόνο μέσω **αδειοδότησης** ορισμένων εγκαταστάσεων υπό αυστηρούς όρους, για σκοπούς έρευνας ή μη επιτόπιας διατήρησης ή επιστημονικής παραγωγής για φαρμακευτική χρήση, μετά από έγκριση της αρμόδιας αρχής του Κράτους Μέλους, ή για άλλες δραστηριότητες κατόπιν έγκρισης της Ε. Επιτροπής. Για **μεταβατική περίοδο 1 έτους** από την έκδοση του Καταλόγου τα πρόσωπα που διατηρούν εμπορικά

αποθέματα των ειδών του Καταλόγου δύνανται να τα πωλήσουν ή παραδώσουν σε χρήστες που δεν είναι έμποροι ενώ για μεταβατική περίοδο 2 ετών, σε ιδρύματα που έχουν αδειοδοτηθεί για έρευνα/μη επιτόπια διατήρηση. Οι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς θα μπορούν να τα διατηρήσουν μέχρι το τέλος της φυσιολογικής τους ζωής υπό περιορισμό ώστε να μην μπορούν να διαφύγουν στο περιβάλλον ή να αναπαραχθούν.

Πέραν των αυστηρών περιορισμών, ο Κανονισμός εισάγει ένα ολοκληρωμένο σύστημα μέτρων **πρόληψης, έγκαιρης ανίχνευσης και ταχείας εξάλειψης** καθώς και **διαχείρισης** των ειδών του Καταλόγου που είναι ευρέως εξαπλωμένα στην επικράτεια των Κρατών Μελών. Μεταξύ άλλων μέτρων, τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν σχέδια δράσης για αντιμετώπιση των κύριων διαδρομών ακούσιας εισαγωγής και εξάπλωσης ΧΞΕ του Καταλόγου, σύστημα επιτήρησης των ειδών αυτών στην επικράτειά τους, επίσημους ελέγχους στα σημεία εισόδου για αποτροπή εκούσιας εισαγωγής, καθώς και μέτρα ταχείας εξάλειψης σε αρχικό στάδιο εισβολής, ενώ για τα είδη που είναι ευρέως εξαπλωμένα θα πρέπει να εφαρμόσουν διαχειριστικά μέτρα.

4. Κύρια σημεία του νομοθέτηματος: Το προτεινόμενο νομοθέτημα καλύπτει τα σημεία του Κανονισμού για τα οποία απαιτείται εφαρμοστική ρύθμιση από τα κράτη μέλη και αφορούν τον **καθορισμό αρμοδίων αρχών, συστήματος αδειοδότησης κατά παρέκκλιση των περιορισμών και συστήματος επιθεώρησης και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης του Κανονισμού**. Προτείνεται όπως, την ευθύνη για οριζόντια εφαρμογή του Κανονισμού αναλάβει το Τμήμα Περιβάλλοντος ως εθνική αρμόδια αρχή, ενώ ορίζονται επιμέρους αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με την εμπειρογνωμοσύνη ή/και σχετικές νομοθεσίες που χειρίζονται, για εφαρμογή προνοιών όπως το σύστημα επιτήρησης, οι επίσημοι έλεγχοι στα σημεία εισόδου και η εφαρμογή σχεδίων δράσης για διαδρομές ακούσιας εισαγωγής, μέτρων εξάλειψης και διαχειριστικών μέτρων. Επιπρόσθετα, το προτεινόμενο νομοθέτημα προνοεί τη δημιουργία **Επιστημονικής Επιτροπής** που θα αποτελείται από εκπροσώπους των εμπλεκόμενων κυβερνητικών υπηρεσιών, αλλά και προσώπων από μη-κυβερνητική οργάνωση και από την ακαδημαϊκή/ερευνητική κοινότητα που να κατέχουν ειδικές γνώσεις ή/και εμπειρογνωμοσύνη σε θέματα ΧΞΕ. Η Επιτροπή θα συμβουλεύει την αρμόδια αρχή και θα γνωμοδοτεί για επιστημονικής φύσης θέματα σε σχέση με ορισμένες πρόνοιες του Κανονισμού, όπως τις εκτιμήσεις κινδύνου για εγγραφή ΧΞΕ στον Ενωσιακό Κατάλογο, τη θέσπιση εθνικού καταλόγου ΧΞΕ, τα σχέδια δράσης, τα μέτρα ταχείας εξάλειψης και τα διαχειριστικά μέτρα για τα ΧΞΕ του Καταλόγου.

5. Συμμετοχή εμπλεκόμενων φορέων: Το προτεινόμενο νομοθέτημα, πέραν των άμεσα εμπλεκόμενων κυβερνητικών υπηρεσιών, δύναται να επηρεάσει ή να ενδιαφέρει ένα

ευρύ φάσμα φορέων, όπως έμπορους/εισαγωγείς/παραγωγούς φυτών ή ζώων του Καταλόγου ΧΞΕ (για παράδειγμα φυτωριούχους, ιχθυοτρόφους, εισαγωγείς ζωντανών ψαριών και υδρόβιων οργανισμών, εισαγωγείς ειδών ενυδρείου, εισαγωγείς και καταστηματαρχές ζώων συντροφιάς), φιλοζωικές οργανώσεις και συνδέσμους, καταφύγια ζώων, ζωολογικούς κήπους και πάρκα, περιβαλλοντικές οργανώσεις, αλλά και το ευρύ κοινό ως ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς και φυτών κήπου. Επιπρόσθετα, το προτεινόμενο νομοθέτημα μπορεί να ενδιαφέρει ερευνητές και ακαδημαϊκούς ή ιδρύματα που εκπονούν έρευνα με αντικείμενο τα ΧΞΕ. Δεδομένου ότι ο Κανονισμός είναι δεσμευτικός για τα Κράτη Μέλη, οι εμπλεκόμενοι φορείς μπορούν να υποβάλουν σχόλια στα θέματα που ρυθμίζει ο εφαρμοστικός νόμος, όπως περιγράφονται στο σημείο [4].

Οι εμπλεκόμενοι φορείς καλούνται να υποβάλουν γραπτώς σχόλια και εισηγήσεις για το προτεινόμενο νομοθέτημα μέχρι τις **14/12/16** ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: mhadjistylli@environment.moa.gov.cy ή γραπτώς στην ταχυδρομική διεύθυνση: Τμήμα Περιβάλλοντος, 1498 Λευκωσία ή στο Φαξ: 22774945.

6. Συνοδευτικά έγγραφα: Το κείμενο του προσχεδίου του προτεινόμενου νόμου καθώς και το κείμενο του Κανονισμού στην ελληνική και αγγλική, μαζί με επεξηγηματικό δελτίο συχνών ερωτήσεων-απαντήσεων (FAQs), βρίσκονται στον πιο κάτω σύνδεσμο, στον ιστότοπο του Τμήματος Περιβάλλοντος www.moa.gov.cy/environment.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
16 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 2016